

WIKIMEDIA HÅLLBARHETSRAPPORT 2019–2022

WIKIMEDIA
SVERIGE

Innehåll

1. Klimatpåverkan

- Sammanfattning
- Bakgrund
- Tillvägagångssätt
- Resultat
- Väg framåt

Klimatpåverkan

WIKIMEDIA
SVERIGE

*“Fri kunskap för en
hållbarare värld. En
hållbarare förening för
mer fri kunskap”
– Mattias Blomgren*

Bakgrund

Årsmötet 2021 beslutade att ge styrelsen och kansliet i uppdrag att ta fram förslag på redovisning av klimatpåverkan till årsmötet 2022, samt att där så är möjligt påbörja mätningar redan under 2021. Det föreslogs att redovisningen skulle kunna omfatta resor, inköp, kontor och digital-interaktion.

För att ta fram en hållbar modell för att mäta klimatpåverkan tog Wikimedia Sverige hjälp av hållbarhetskonsulter på Deloitte, som gick med på att utveckla ett sådant förslag på redovisning *pro bono*. Detta förslag skulle vara av sådan natur att kansliet själv skulle kunna samla in och sammanställa de mätetal som krävs för redovisningen, för att redovisningen i sin tur ska kunna skötas av föreningen på årlig basis.

År 2022 tog Wikimedia Sverige återigen hjälp av Deloitte för att förbättra tillvägagångssättet, så att statistiken som tas fram blir mer tillförlitlig och en bättre återspeglning av verkligheten. Detta i sin tur för att få en bättre grund att stå på när åtgärder diskuteras.

Tillvägagångssätt

Wikimedia Sverige genomförde, utifrån den modell som hållbarhetskonsulterna på Deloitte tog fram 2021, en mätning för åren 2019, 2020 och 2021.

Ett större arbete genomfördes under 2022 och tidigt 2023 för att utgå från den förbättrade metod som utvecklats tillsammans med Deloitte under 2022.

I korta drag kan man säga att den nya metoden strävar efter att ersätta emissionsfaktorer^[1] där utsläppen beräknas utifrån hur mycket pengar som har spenderats, med bättre emissionsfaktorer eller faktiska siffror, i synnerhet vad gäller inköp. För inköp, som under alla tidigare mätta år har varit den största utsläppskategorin, har vi lagt mycket tid på att identifiera bättre, mer träffsäkra och uppdaterade emissionsfaktorer (som inte bygger på utgifter), eller att jaga uppgifter om faktiska utsläpp. I de fall vi inte har hittat någon bättre information finns fortfarande de gamla emissionsfaktorerna kvar. Målet har dock varit att bygga bort så mycket av de utgiftsbaserade emissionsfaktorerna som möjligt.

För resor och energi har vi detaljerade och tämligen exakta siffror.

Siffror för digital interaktion är en noggrann uppskattning av timmar videomöten och hemsidesbesök.

Belastningen av servrar föreningen hyr har i år istället redovisats som faktiska tal under inköp.

[1] När vi inte har exakta siffror behöver vi beräkna utsläppen efter ett standardtal, det vill säga en vetenskapligt framtagen genomsnittlig siffra för hur mycket utsläpp en särskild kategori *i regel* ger upphov till. Förra året använde vi emissionsfaktorer från Brittiska naturvårdsverket (DEFRA), som baserades på spenderade utgifter. De förbättrade emissionsfaktorerna utgår också från DEFRA, men nyare siffror och baserad på mer specifik information, och i synnerhet inte spenderade utgifter (vilket ger snedvridna resultat).

Tillvägagångssätt

Begränsningar och avgränsningar

Det är svårt för en mindre ideell förening som Wikimedia Sverige att ha total kontroll över beräkningen av utsläpp vad gäller inköpta varor och tjänster.

Energi, tjänsteresor och digital interaktion är sannolikt hyfsat nära verkligheten, men inköpta varor och tjänster är svåruppskattat. Det betyder att det finns en osäkerhet i resultatet, som framförallt kommer ur kategorin inköpta varor och tjänster.

Med det förändrade förbättrade tillvägagångssättet är ändå sannolikt siffrorna för 2022 mycket mer exakta, och många schablonberäkningar har kunnat ersättas.

Definition av Scope 1,2 och 3

Wikimedia klassificerar i enlighet med GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol) sina utsläpp enligt Scope 1, 2 och 3. Innebörden av dessa förklaras övergripande nedan.

Scope 1

Direkta utsläpp av växthusgaser från källor som kontrolleras av organisationen

Scope 2

Indirekta utsläpp av växthusgaser i samband med köp av el, ånga, värme eller kyla till följd av organisationens energianvändning

Scope 3

Indirekta utsläpp av växthusgaser som kopplat till företagets värdekedja, inklusive utsläpp både uppströms och nedströms

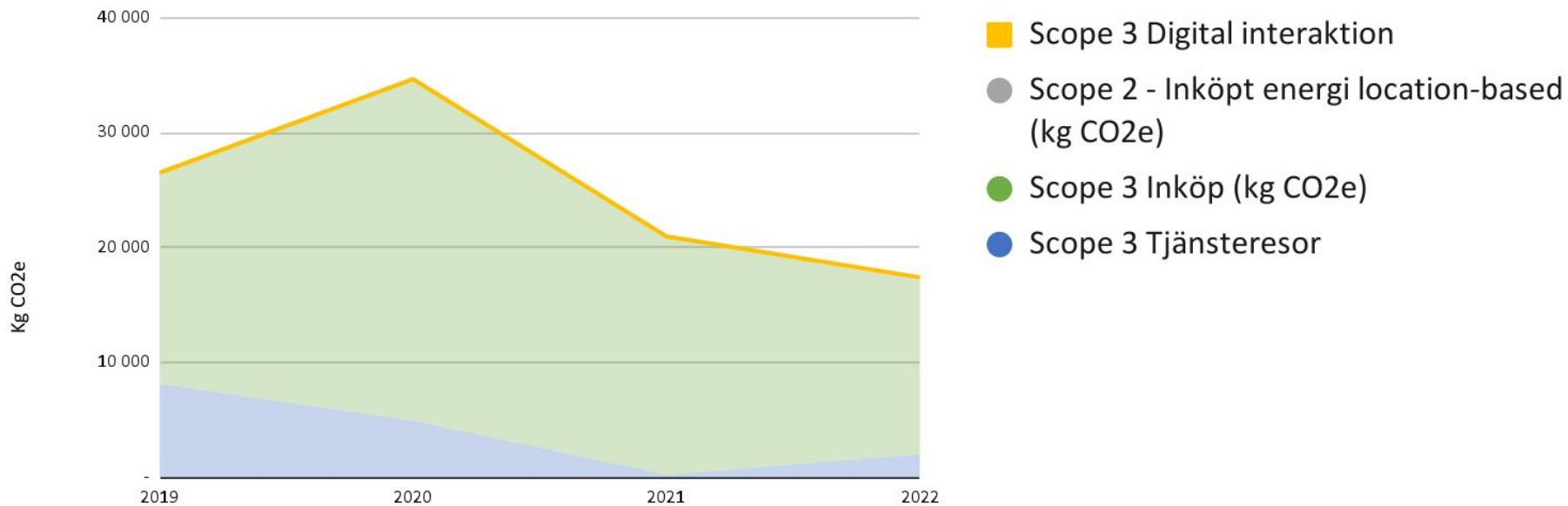
Resultat

Totalt utsläpp av kg CO₂e – Scope 1, 2 och 3

I diagrammet nedan syns en större minskning av utsläppen från 2021 till 2022. Stora delar av de minskade utsläppen har dock att göra med förbättrad information och mer träffsäkra uppgifter. Det är alltså svårt att säga om vi *faktiskt* har minskat utsläppen. Däremot kan vi säga att vi har en bättre bild över vilka utsläpp vår verksamhet ger upphov till.

Som väntat syns en uppgång i utsläpp från resor, jämfört med under pandemiåren. Uppgången är ändå inte tillbaka till 2019 års nivåer, och fortfarande är resor en mindre del av utsläppen jämfört med inköp.

Totalt utsläpp av kg CO2e (location-based)

Digital interaktion har bara mätts sedan 2021, men av tekniska skäl börjar stapeln redan 2019. Eftersom andelen är obetydlig syns heller ingen förändring av stapeln.

Resultat

Totalt utsläpp av kg CO₂e – Scope 1, 2 och 3

Tabellen till höger visar de totala utsläppen av kg CO₂e fördelat på Scope 2 och 3.

Inköpt energi samt totala utsläppen redovisas enligt två perspektiv, location-based och market-based¹. Detta för att uppfylla GHG-protokollets standard.

Fördelningen mellan Scope 2 och 3:

Scope och kategori	2019	2020	2021	2022
Scope 2 – Inköpt energi market-based (kg CO ₂ e)	2,2	2,2	2,1	16,6
Scope 2 – Inköpt energi location-based (kg CO ₂ e)	45	44,6	39,7	168,9
Scope 3 – Inköpta varor och tjänster (kg CO ₂ e)	18 327	29 662	20 655	15 099
Scope 3 – Tjänsteresor (kg CO ₂ e)	8 161	4 963	273	2051
Scope 3 – Digital-interaktion (kg CO ₂ e)	-	-	27	102
Totalt – Location-based (kg CO₂e)	26 533	34 670	20 957	17 269
Totalt – Market-based (kg CO₂e)	26 490	34 627	20 995	17 421

¹“Enligt metoden som är location-based används genomsnittliga utsläppsfaktorer från de elnät, i vilka elkonsumtionen sker, medan enligt metoden market-based används utsläppsfaktorer för den typ av elproduktion som täcks (eller inte täcks) av kontraktuella instrument. Kontraktuella instrument är samlingsnamnet som inkluderar energiattributcertifikat, direkta elkontrakt, och leverantörsspecifika utsläppsfaktorer. Om de kontraktuella instrumenten inte uppfyller kvalitetskriterierna beskrivna i GHG-protokollets guide om Scope 2, eller om inga kontraktuella instruments har använts, så används istället marknadsbaserade Scope 2-utsläpp genom användning av residualmixens utsläppsfaktor.”

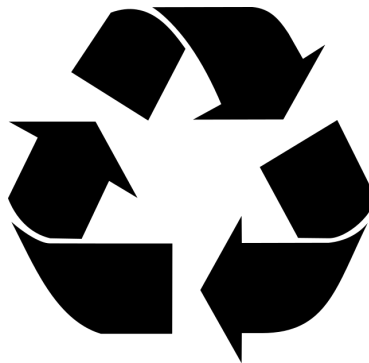
[https://envima.se/files/files/Envima%20Klimatrapport%202020%20update%20210329\(1\).pdf?fbclid=IwAR1VCmcsWkGvQDhKoAly_3Xb0qzvUFMNofBMOu3UIf2oCkWL3zl_2ii47to](https://envima.se/files/files/Envima%20Klimatrapport%202020%20update%20210329(1).pdf?fbclid=IwAR1VCmcsWkGvQDhKoAly_3Xb0qzvUFMNofBMOu3UIf2oCkWL3zl_2ii47to)

Resultat

Totalt utsläpp av kg CO₂e – Scope 1, 2 och 3

17 000 kg CO₂e motsvarar (mellan tummen och pekfinger):

2 miljoner fullt laddade smarta telefoner

6 ton avfall som återvinn i stället för att gå till deponi

Den årliga elförbrukningen av 8-9 hushåll

Den CO2 300 trädplanter tar upp under tio år

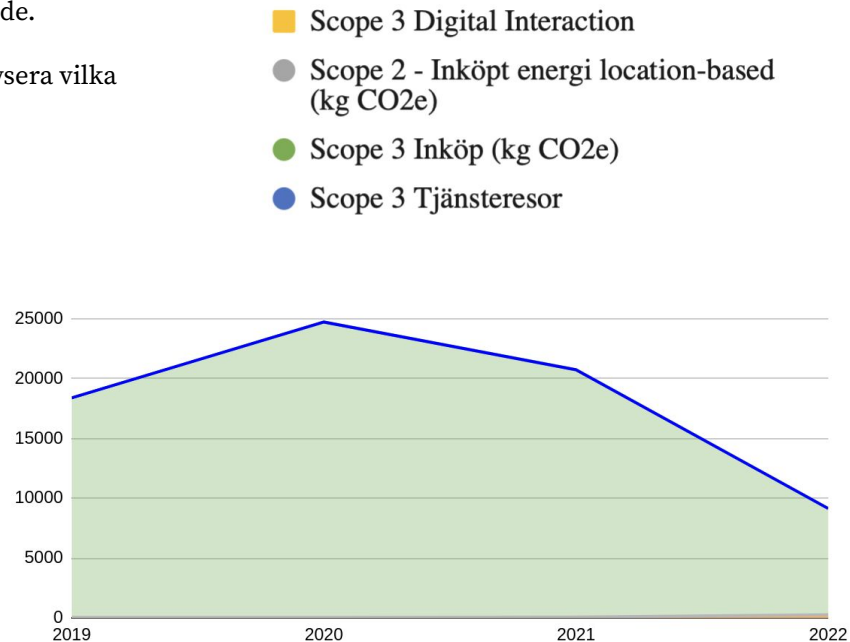
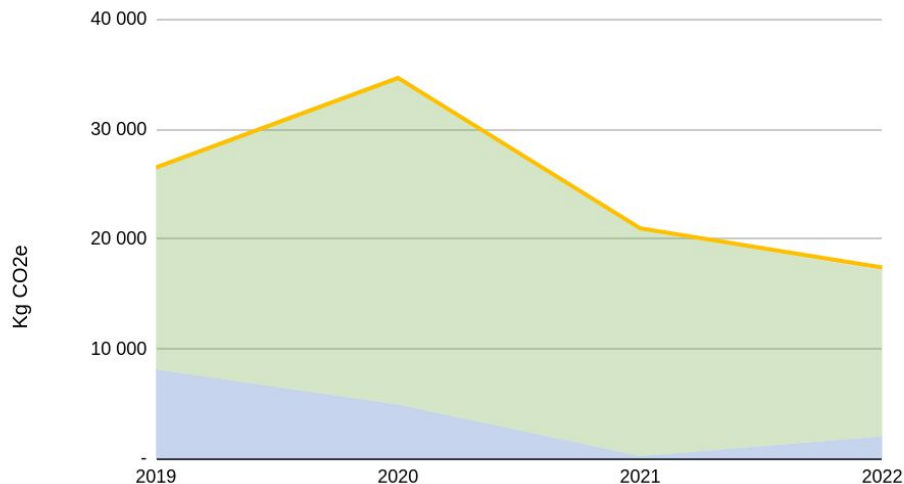
Resultat

Återkommande och engångsaktiviteter

Grafen till vänster visar de totala utsläppen utan hänsyn till om aktiviteterna är återkommande eller engångsaktiviteter medan den högra grafen endast visar utsläppen från återkommande aktiviteter.

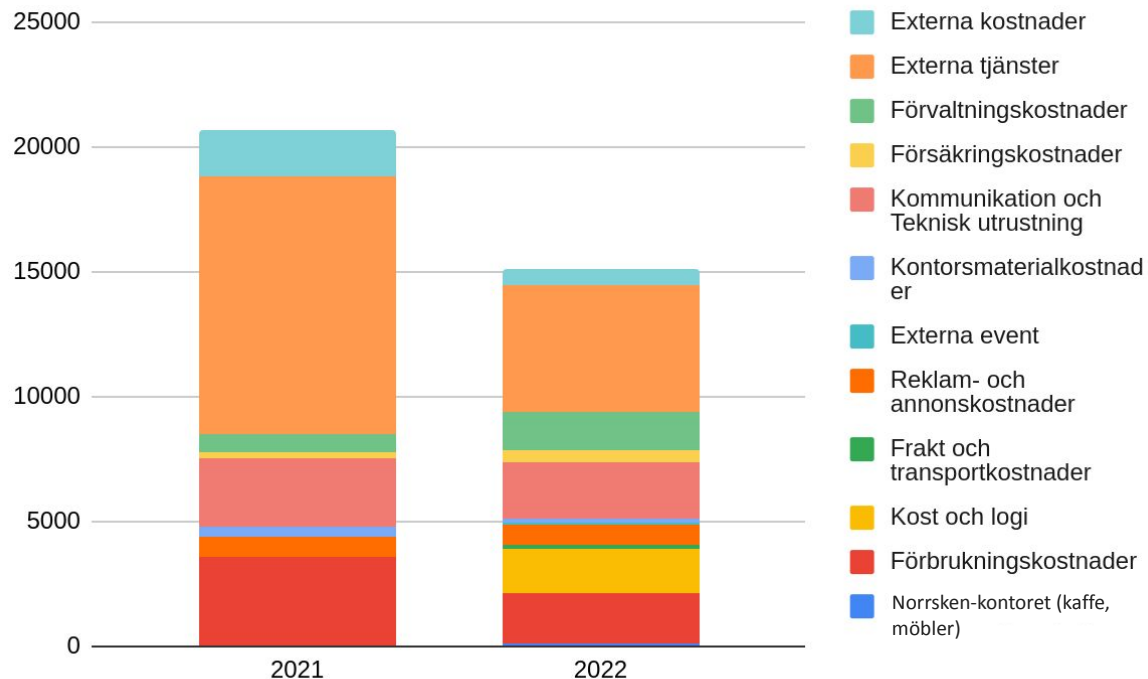
Uppdelningen mellan återkommande och engångsaktivitet är samma som i föreningens månadsrapporter. Den räknar exempelvis tjänsteresor, projektkonsulter och evenemang som engångsaktiviteter, medan exempelvis lokalhyra, förbrukningsmaterial och inventarier och teknisk utrustning är återkommande.

På sikt kommer den högra grafen ge ett mer långsiktigt underlag för att analysera vilka förändringar Wikimedia behöver genomföra för att minska sina utsläpp.

Resultat – Scope 3 – redovisning av utsläpp inom inköpta varor och tjänster

Stor minskning inom externa tjänster på grund av bättre statistik.

Den förbättrade statistiken har bland annat bidragit till bättre, och lägre, siffror inom externa kostnader och tjänster, kommunikation och teknisk utrustning samt förbrukningskostnader.

På grund av förbättrade rutiner har vi nu kunnat redovisa utsläpp för kost och logi, vilket visar sig vara en relativt stor utsläppspost.

Resultat – Scope 3 – redovisning av utsläpp inom tjänsteresor

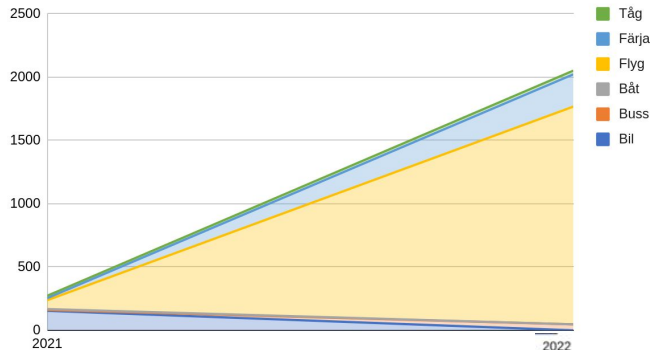
Ökning av utsläpp av tjänsteresor efter Covid-19, fortfarande inte tillbaka på förpandemi-nivåer

De två diagrammen visar utsläppens utveckling sedan 2021 samt sedan 2019. Det första diagrammet visar en ökning inom flyg och färja, men minskning inom bil och buss. Utsläppsutvecklingen inom tåg är marginell.

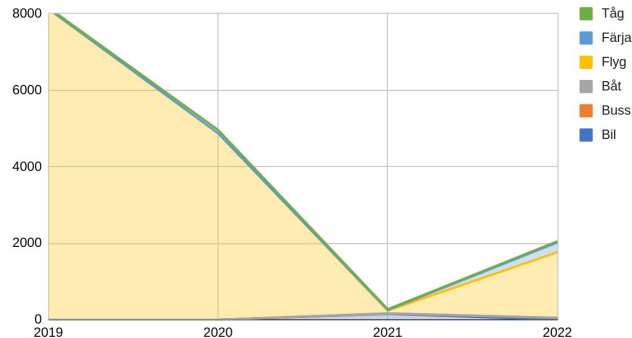
Det andra diagrammet visar att vi fortfarande är långt ifrån förpandemi-nivåer, men att den stora utsläppsökningen mellan 2021 och 2022 rör flyg, samt i mindre mån färja.

Utsläpp

2021 och 2022

2019, 2020, 2021 och 2022

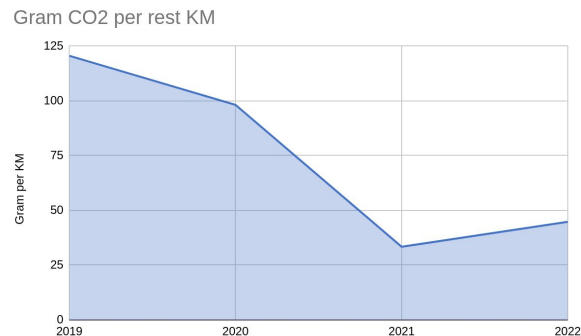
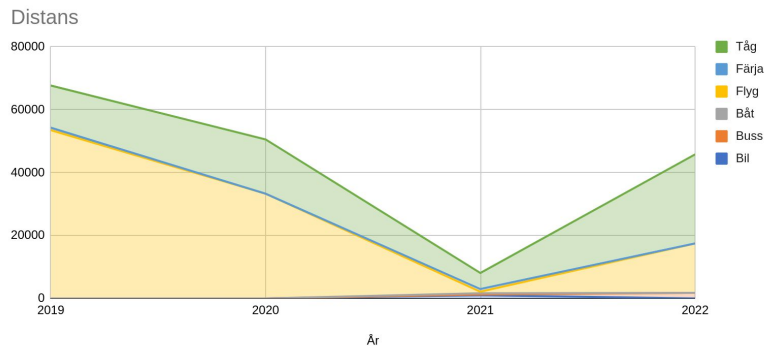
Resultat – Scope 3 – redovisning av utsläpp inom tjänsteresor

Ökning av utsläpp av tjänsteresor efter Covid-19, fortfarande inte tillbaka på förpandemi-nivåer

De här två diagrammen kompletterar de andra.

Det vänstra diagrammet visar resta distanser sedan 2019. De visar att vi nästan är tillbaka till 2020 års nivåer i resta distanser, och att den stora distansökningen mellan 2021 och 2022 är tågresor. Tåg utgör 2022 den längsta distansen, även om vi reste längre distanser med flyg under 2022.

Det högra diagrammet visar utsläppen av CO2 i gram per rest kilometer. Utsläppen i gram CO2 per kilometer ökar något mellan 2021 och 2022, men medan resta distansen är nästan tillbaka på 2020 års nivåer är gram CO2 per rest km inte tillbaka på 2020 års nivåer.

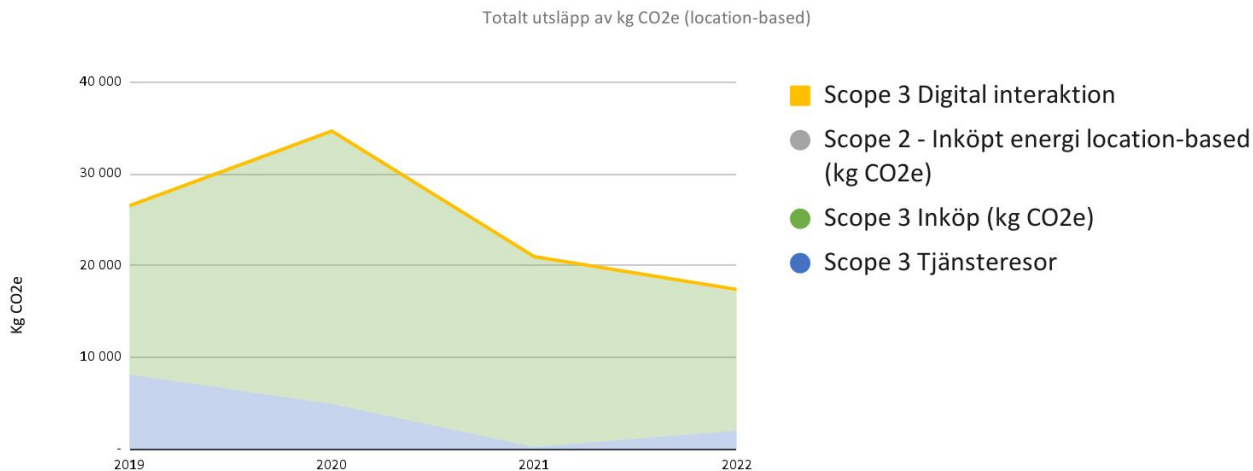

Sammanfattande analys

Som förväntat ökar utsläppen för resor mellan 2021 och 2022, då pandemin är över. Föreningen åker dock alltmer tåg – det färdmedel som står för den längsta resta distansen.

Det är svårare att säga något säkert om inköp, eftersom den stora utsläppsminskningen sannolikt härrör från förbättrad statistik.

Siffrorna för digital interaktion och energi är förmodligen hyfsat exakta, men utgör en mycket liten del av den totala mängden utsläpp.

Väg framåt

Nästa steg för Wikimedia Sveriges kansli och styrelse är att under 2023:

- 1) Ta fram bättre siffror för konsult- och hemarbete
- 2) Förbättra och förenkla processerna för att mäta utsläppen från föreningens resor
- 3) Förbättra siffrorna för de större tjänsterna vi köper in (där vi förväntar oss en minskning av utsläppen)
- 4) Identifiera ett tydligt definierat område där vi kan genomföra åtgärder för att minska utsläppen

Klimatinsatser

WIKIMEDIA
SVERIGE

Positiv påverkan

Den här rapportens mål är att tydliggöra och enkelt visualisera de utsläpp som Wikimedia Sveriges verksamhet bidrar till.

Samtidigt har Wikimediaplattformarna en indirekt, positiv klimatpåverkan som är ännu svårare att mäta.

Wikipedia är en av samhällets viktigaste utbildningsresurser, och används av tiotusentals svenskar varje dag.

Många söker sig till informationen om klimat och miljö, och under de senaste åren har vi aktivt samarbetat med partnerorganisationer i både Sverige och utomlands för att sprida fri kunskap om klimat- och miljöfrågor via Wikipedia.

Det är en påverkan som är svår att mäta i siffror, men som engagerar oss som förening och som vi sätter ett stort eget värde på.

Det är också en av anledningarna till att Wikipedia-dagen 2023 kommer att fokusera just på Wikipedia, miljö och klimat.

TACK!

WIKIMEDIA
SVERIGE